

*Колода А. А.,
слідчий слідчого відділу Голосіївського управління поліції
Головного управління Національної поліції у м. Києві;
аспірант кафедри кримінального процесу та криміналістики
Академії адвокатури України*

ПРОКУРОРСЬКИЙ НАГЛЯД, ЯК МЕХАНІЗМ ВИЯВЛЕННЯ УСУНЕННЯ ТА ПРЕВЕНЦІЇ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ПОМИЛОК СЛІДЧОГО НА СТАДІЇ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

Анотація. Стаття присвячена розкриттю юридичної природи прокурорського нагляду, як механізму виявлення, усунення та превенції процесуальних помилок слідчого на стадії досудового розслідування на сучасному етапі розвитку правозастосовної практики, яка ґрунтується на положеннях чинного національного кримінального процесуального законодавства та положенням науковців. На основі дослідження наведено наукову пропозицію щодо внесення змін до чинного Кримінального процесуального кодексу України. Встановлено, що прокурор, який є старшим групи прокурорів в рамках кримінального провадження, має статус процесуального керівника за діяльністю слідчого органу досудового розслідування і має право проводити прокурорський нагляд за рішеннями, діями чи бездіяльністю слідчого. До ознак прокурорського нагляду в даній науковій статті відноситься: проводиться ззовні, тобто з органу державної влади, який не входить до ієрархічної вертикалі органу досудового розслідування; регламентований чинним національним кримінальним процесуальним законодавством; дозвільний характер прокурорського нагляду; право розгляду скарг процесуальним керівником на рішення, дії чи бездіяльність слідчого органу досудового розслідування; виявляється у наданні вказівок в порядку ст. 36 КПК України, які є обов'язковими до виконання слідчим. Під прокурорським наглядом, в рамках даної статті, слід розуміти здійснювану відповідно до положень кримінального процесуального законодавства діяльність процесуального керівника в рамках кримінального провадження за рішеннями, діями та бездіяльністю слідчого, який уповноважений у встановленому законодавством порядку проводити гласні або негласні слідчі (розшукові) дії з метою реалізації завдань КПК України, який проводиться з метою виявлення, усунення та превенції процесуальних помилок слідчого органу досудового розслідування.

Виникає закономірне питання про те, чи є дієвим прокурорський нагляд в контексті виявлення, превенції та усунення помилок слідчого органу досудового розслідування.

Ключові слова: слідчий органу досудового розслідування, процесуальний керівник кримінального провадження, прокурорський нагляд, керівник органу прокуратури, підпорядкованість та підзвітність слідчого органам прокуратури.

Постановка проблеми. Прокурорський нагляд є механізмом дотримання положень чинного кримінального процесуального законодавства слідчим органу досудового розслідування, який має право в рамках кримінального провадження приймати відповідні процесуальні рішення, проводити процесуальні дії чи утримуватися від вчинення останніх.

Однак, виходячи із правозастосовної практики роботи органів досудового розслідування, виявлено досить не високий рівень якості діяльності слідчого в рамках кримінального провадження, що призводить до порушення законних прав та інтересів сторін кримінального провадження, що є результатом неналежного проведення процесуальним керівником прокурорського нагляду по дотриманню законності.

Актуальність теми. Якість досудового розслідування залежить від чіткої, оперативної та якісної процесуальної роботи та належної взаємодії органів досудового розслідування, прокуратури та суду.

Основоположним механізмом забезпечення проведення швидкого, повного, неупередженого та якісного досудового розслідування є належним чином організований прокурорський нагляд за процесуальною діяльністю слідчого. Основною метою прокурорського нагляду є забезпечення формування якісної доказової бази, проведення відповідно до положень кримінального процесуального законодавства України гласних або негласних слідчих (розшукових) дій, які стороною захисту та судом не можуть бути оспорені, що закономірно повинно тягнути за собою реалізацію правового механізму виявлення, усунення та превенції процесуальних помилок слідчого в конкретному кримінальному провадженні.

Юридичну природу прокурорського нагляду в рамках кримінального процесуального права досліджували такі вчені, як Ю.П. Аленін, В.С. Бабкова, Д.М. Бакаєва, Л.А. Бикова, Т.Б. Вільчик, Р.Н. Гасанов, Н.В. Глинська, Л.Р. Грицаєнко, С.І. Гусева, М.В. Жогіна, З.Д. Єнікєєв, Л.І. Жиліна, В.С. Зеленецький, О.В. Капліна, М.П. Кан, П.М. Каркач, Г.А. Квелідзе, М.А. Ковальов, Г.К. Кожевніков, С.М. Кургінян, О.Р. Михайленко, В.А. Михайлов, Є.С. Нікулін, М.А. Погорєцький, І.В. Рогатюк, М.М. Руденко, Г.П. Серєда, О.Ю. Татаров, Х.С. Таджикєєв, В.Я. Тацій, О.М. Толочко, О.Г. Шило, М.Є. Шумило, В.М. Юрчишин, М.К. Якубов та ін..

Однак, ні регламентація кримінальним процесуальним законодавством України, ні значний обсяг наукової роботи правників відповідної галузі права на даний час не забезпечило достатній рівень функціонування прокурорського нагляду за процесуальною діяльністю слідчого органу досудового розслідування.

Метою статті є аналіз наукових позицій правників кримінального процесуального права щодо дослідження дефініції, смислового навантаження, ознак та дієвості механізму прокурорського нагляду, здійснення пошуку ефективності реалізації механізму прокурорського нагляду.

Завданням статті є висвітлення недосконалого механізму прокурорського нагляду за рішеннями, діями чи бездіяльністю слідчого органу досудового розслідування та створення більш дієвих і ефективних механізмів функціонування вищевказаного державного інституту.

Об'єктом наукового дослідження є висвітлення юридичної природи прокурорського нагляду за рішеннями, діями чи бездіяльністю слідчого органу досудового розслідування.

Предметом статті є практичні та теоретичні аспекти функціонування інституту прокурорського нагляду за процесуальною діяльністю слідчого в рамках кримінального провадження.

Під час написання наукової статті використовувалися методи аналізу, синтезу, індукції, дедукції, узагальнення.

Виклад основного матеріалу. Перш ніж проводити дослідження поняття «прокурорський нагляд» є необхідність в розкритті дефініцій «контроль» та «нагляд». Так, на перший погляд вищевказані категорії є співзвучними, однак вищевказані категорії в науці кримінального процесуального права та правозастосовної практики існують окремо одна від одної.

Л.Д. Удалова в науковій статті проводить порівняння між юридичними категоріями «судовий контроль» та «прокурорський нагляд» та вказує, що контроль – це перевірка відповідності контролюваного об'єкта встановленим вимогам, а нагляд – означає пильнувати, слідкувати за ким-, чим-небудь для контролю, забезпечення порядку і т. ін. Таким чином, зважаючи на етимологічне трактування термінів, правильно було б розуміти прокурорський нагляд як безперервне спостереження за дотриманням законів, а судовий контроль – як фундаментальну перевірку суперечливого питання, що має, як правило, дискретний характер [1, с. 65-66].

В даній науковій статті розглядається саме поняття «нагляд» з тієї причини, що слідчий, начальник слідчого відділення, відділу, управління є піднаглядними в своїй діяльності органам прокуратури.

Відповідно до положень п. 2 ст. 131-1 Конституції України вказано, що в Україні діє прокуратура, яка здійснює організацію і процесуальне керівництво досудовим розслідуванням, вирішення відповідно до закону інших питань під час кримінального провадження, нагляд за негласними та іншими слідчими і розшуковими діями органів правопорядку [2].

Необхідно погодитися з позицією А.П. Бегми, який вказує, що прокуратура є невід'ємною частиною державного механізму, наділеною визначеним обсягом повноважень для здійснення нагляду за виконанням законів у державі [3, с. 21].

Положеннями ч. 1 ст. 25 Закону України «Про прокуратуру» законодавець передбачив перелік функцій органів прокуратури, а саме: прокурор здійснює нагляд за додержанням законів органами, що провадять оперативно-розшукову діяльність, дізнання, досудове слідство, користуючись при цьому правами і виконуючи обов'язки, передбачені Законом України «Про оперативно-розшукову діяльність» та Кримінальним процесуальним кодексом України [4].

Влучною є наукова позиція О.П. Кучинської, яка справедливо вважає, що охорона та захист прав учасників кримінального провадження засобами прокурорського нагляду полягає у попередженні будь-якого можливого їх порушення, контролю за їх дотриманням, а також готовності оперативно реагувати на порушення, що забезпечується широким переліком повноважень та обов'язків прокурора [5, с. 288].

У сфері кримінально-процесуальних відносин функція нагляду зобов'язує прокурора виявляти та усувати порушення законності, недоліки в роботі органів досудового розслідування шляхом скасування чи зміни процесуальних рішень, поновлення порушених прав, відшкодування шкоди, а за необхідності й застосування примусових заходів для виконання нормативних приписів [6, с. 64-65].

Положеннями п. 2 ст. 131-1 Конституції України передбачено, що однією із функцій прокурора є організація і процесуальне керівництво досудовим розслідуванням. Принагідно вказати, що вищевказана функція, яка закріплена законодавцем має комплексний та багаторівневий характер.

Розділяємо наукову позицію В.М. Суценка, який вказує, що положення Конституції, з одного боку, поєднує дві функції – «процесуальне керівництво та організацію» досудового розслідування, з іншого – відмежовує їх від функції «нагляду» за діяльністю органів правопорядку в цілому [7, с. 135].

Для досконалого висвітлення смислового навантаження поняття «прокурорський нагляд» необхідно провести аналіз позицій науковців кримінального процесуального права.

Так, В. В. Липівський впевнений, що прокурорський нагляд – це самостійний, специфічний вид державної діяльності, який полягає у перевірці уповноваженим суб'єктом конкретного об'єкта, суворого дотримання ним законів для попередження та виявлення порушень чинного законодавства, прав і свобод людини та громадянина, виокремлюючи при цьому державне та соціальне призначення прокурора [8, с. 167-168].

В. В. та Д. В. Маркіни під прокурорським наглядом розуміють різновид державного і соціального контролю зі здійсненням його специфічними методами і з використанням лише йому властивих повноважень [9, с. 67].

Науковий підхід А. Ломакіна полягає в тому, що під прокурорським наглядом останній вважає, що нагляд прокурора за законністю у діяльності слідчого здійснюється задля того, щоб слідчий, не порушуючи закону, викрив обвинуваченого у вчиненні злочину, бо порушення слідчим законів під час формування системи доказів обвинувачення матиме наслідком неможливість для прокурора підтримувати обвинувачення в суді [10, с. 69].

Процесуальна діяльність органу досудового розслідування в особі слідчого завжди повинна погоджуватися з процесуальним керівником – прокурором, який є старшим у групі прокурорів в конкретному кримінальному провадженні.

Вище вказане твердження обґрунтовує те, що процесуальний керівник є одним із основоположних суб'єктів проведення досудового розслідування, чим проводить координаційну та наглядову діяльність за роботою слідчого.

Розділяємо наукову позицію С.В. Бесседи, який вказує, що жодне з основних рішень дізнавача і слідчого у справі без затвердження його прокурором не набуває юридичної сили [11, с. 66-68]. Це дозволяє розглядати прокурора як ключову фігуру досудового розслідування, відповідальну за забезпечення законності та якісного розслідування кожного кримінального провадження [12, с. 51-520].

З метою більш ширшого дослідження і висвітлення теми наукової статті є необхідність у виокремленні ознак прокурорського нагляду, до останніх слід відносити:

– проводиться ззовні, тобто з органу державної влади, який не входить до ієрархічної вертикалі органу досудового розслідування;

– регламентований чинним національним кримінальним процесуальним законодавством;

– дозвільний характер прокурорського нагляду, коли слідчий без погодження з процесуальним керівником не має права повідомити особі про підозру, направити клопотання до суду про тимчасовий доступ до речей та документів і т.д., однак, погоджуючи повідомлення про підозру, клопотання про тимчасовий доступ до речей та документів процесуальний керівник цим самим презюмує відсутність процесуальних помилок слідчого;

– право розгляду скарг процесуальним керівником на рішення, дії чи бездіяльність слідчого органу досудового розслідування;

– виявляється у наданні вказівок в порядку ст. 36 КПК України, які є обов'язковими до виконання слідчим, оперуповноваженими правоохоронними органами.

Під прокурорським наглядом, в рамках даної статті, слід розуміти здійснювану відповідно до положень кримінального процесуального законодавства діяльність процесуального керівника в рамках кримінального провадження за рішеннями, діями та бездіяльністю слідчого, який уповноважений у встановленому законодавством порядку проводити гласні або негласні слідчі (розшукові) дії з метою реалізації завдань КПК України, який проводиться з метою виявлення, усунення та превенції процесуальних помилок слідчого органу досудового розслідування.

Відносно вказівок доречно вказати наукову позицію А.Ю. Гнатюка, який вважає, що письмова вказівка прокурора-процесуального керівника є документом з організації досудового розслідування у конкретному кримінальному провадженні [13, с. 25].

– є механізмом навчання та підготовки кадрів слідчого апарату органу досудового розслідування;

– об'єктом прокурорського нагляду є конституційні права та свободи фізичних а юридичних осіб;

– предметом прокурорського нагляду є рішення, дії або бездіяльність слідчого органу досудового розслідування;

Прокурорський нагляд за процесуальною діяльністю слідчого органу досудового розслідування полягає в наступному:

– забезпечення початку досудового розслідування на основі підстав, передбачених КПК України;

– мати право ознайомлюватися в повному обсязі зі всіма матеріалами кримінального провадження;

– доручати проведення досудового розслідування відповідному органу досудового розслідування;

– брати участь самостійно або надавати вказівки щодо проведення гласних або негласних слідчих (розшукових) дій в порядку ст. 36 КПК України відповідному слідчому органу досудового розслідування;

– проводити скасування незаконних та необґрунтованих постанов слідчого;

– проводити ініціювання перед керівником органу досудового розслідування питання щодо відводу або відсторонення слідчого за підстав, передбачених КПК України;

– за наявності підстав, передбачених КПК України продовжувати строки досудового розслідування або закриття кримінального провадження;

– проводити погодження або відмовляти у такому погодженні клопотань слідчого до слідчого судді щодо проведення

гласних або негласних слідчих (розшукових) дій, вносити відповідні зміни та доповнення до них;

– проводити погодження особі про підозру у вчиненні кримінального правопорушення або відмовляти у погодженні;

– погоджувати або відмовляти в погодженні обвинувального акта, вносити відповідні зміни та доповнення до нього тощо.

Процесуальний керівник починає проводити прокурорський нагляд з моменту внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань (надалі – ЄРДР), процесуально вірного залучення слідчим сторін до кримінального провадження, проводити нагляд за тим, щоб доказова база, яка наявна в кримінальному провадженні була належна, допустима та достатня, чи не було порушено безпідставно право власності, право на захист і т.д.

Будь-яка галузь людської діяльності, в тому числі і прокурорський нагляд повинен ґрунтуватися на конкретних принципах, до останніх слід відносити:

– створення письмового плану проведення гласних (негласних) слідчих (розшукових) дій;

– необхідність динамічної взаємодії між органами прокуратури, досудового розслідування, оперативних служб та суду;

– апробація науково-технічних засобів проведення, як окремих гласних (негласних) слідчих (розшукових) дій, так і досудового розслідування в цілому;

– економія застосування ресурсів репресивного апарату держави;

В правозастосовній практиці наявні випадки, коли начальник органу досудового розслідування в особі начальника відділення, відділу, управління органу досудового розслідування надає вказівку проводити досудове розслідування або окремі гласні або негласні слідчі (розшукові) дії без внесення відповідних доповнень до ЄРДР, а саме: не включивши в групу слідчих, що в кінцевому результаті призводить до недопустимості доказової бази, яка була отримана внаслідок проведення гласних або негласних слідчих (розшукових) дій.

У вищевказаному випадку процесуальний керівник зобов'язаний проводити належний прокурорський нагляд, а саме: перевірку позиції в ЄРДР під назвою: «Рух провадження», витребувати у слідчого оригінал, а за відсутності через об'єктивні обставини, фотокопію постанови про створення групи слідчих в рамках кримінального провадження, яка, на практиці, надсилається слідчим в месенджер «What'sApp», «Telegram», або «Signal» тощо, однак, подальшому в обов'язковому порядку долучається до матеріалів кримінального провадження оригінал такої постанови.

Сам процесуальний керівник повинен бути заінтересованим в проведенні якісного, всестороннього та повного прокурорського нагляду з тих причин, що чим якісніше слідчим буде зібрано матеріал, тим більша вірогідність непорушності позиції сторони обвинувачення в цілому, однак наявні випадки, коли процесуальний керівник через значну трудову завантаженість, лікарняний, недосвідченість в професійній діяльності або з інших причин, є процесуально безініціативним.

Безініціативність процесуального керівника, в рамках кримінального провадження, призводить до того, що слідчий самостійно приймає рішення проводити ту або іншу слідчу (розшукову) дію без усного погодження з процесуальним керівником. Наприклад послідовність проведення допитів свідків, поставлення конкретних запитань, які мають значення для

якості досудового розслідування. Безініціативність також тягне за собою не звернення або невчасне звернення до суду з відповідними клопотаннями про тимчасовий доступ до речей і документів, про проведення обшуку, про застосування запобіжного заходу тощо.

Не втрачає наукової актуальності позиція В.Я. Чеканова, який вказує, що зокрема слідчі й надалі продовжують вирішувати питання про проведення чи не проведення певної слідчої дії, звернення чи не звернення з клопотанням до суду, хоча це повинно стати основним завданням прокурорів як процесуальних керівників розслідування [14, с. 11].

Продовжуючи тему безініціативності процесуального керівника, слід вказати, що в правозастосовній практиці наявні випадки, коли слідчий вносить відомості про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань (надалі – ЄРДР), однак навіть через місяць після вищевказаного внесення відомостей група прокурорів, а виходячи з цього, і старший групи прокурорів в конкретному кримінальному провадженні, не призначаються, що фактично тягне за собою процесуальний параліч роботи слідчого органу досудового розслідування.

Для прикладу, коли слідчому необхідно в оперативному порядку відібрати на підставі постанови прокурора про відібрання біологічних зразків букальний епітелій потерпілого в рамках кримінального провадження, однак вищевказаної постанови немає, окрім того, відповідно до відомостей, які містяться в ЄРДР в рамках кримінального провадження, не створено навіть групи прокурорів.

Положеннями ч. 1 ст. 37 КПК України законодавцем передбачено, що прокурор, який здійснюватиме повноваження прокурора у конкретному кримінальному провадженні, визначається керівником відповідного органу прокуратури після початку досудового розслідування. У разі необхідності керівник органу прокуратури може визначити групу прокурорів, які здійснюватимуть повноваження прокурорів у конкретному кримінальному провадженні, а також старшого прокурора такої групи, який керуватиме діями інших прокурорів [15].

В положенні даної статті не передбачено про строки призначення керівником відповідного органу прокуратури прокурора, що є значним упущенням законодавця.

Для недопущення з різних причин затягування проведення досудового розслідування з причин не призначення старшого групи прокурорів необхідно внести доповнення до ч. 1 ст. 37 КПК України під наступною редакцією: «прокурор, який здійснюватиме повноваження прокурора у конкретному кримінальному провадженні, визначається керівником відповідного органу прокуратури протягом п'яти календарних днів після внесення відомостей до ЄРДР. У разі необхідності керівник органу прокуратури може визначити групу прокурорів, які здійснюватимуть повноваження прокурорів у конкретному кримінальному провадженні, а також старшого прокурора такої групи, який керуватиме діями інших прокурорів».

Встановлення граничного строку призначення прокурора, який виконуватиме повноваження прокурора у кримінальному провадженні є запорукою проведення належного, якісного, об'єктивного та всестороннього досудового розслідування, що призведе до дотримання положень КПК України, Закону України «Про прокуратуру» і належного рівня реалізації правового механізму прокурорського нагляду.

Закономірним результатом прокурорського нагляду за рішеннями, діями чи бездіяльністю слідчого органу досудового розслідування є притягнення особи, яка вчинила кримінальне правопорушення до кримінальної відповідальності, доведення винуватості останньої.

Науковою доктриною кримінального процесуального права наявні дві діаметрально протилежні позиції. Так, до першої категорії відносяться науковці, які ототожнюють функції процесуального керівництва та прокурорського нагляду [16, с. 71–73], інша категорія науковців – диференціюють вищевказані категорії, вважаючи функцію процесуального керівництва однією із форм прокурорського нагляду [17, с. 79–89; 18, с. 62–63], третя категорія науковців впевнена у самостійності процесуального керівництва від прокурорського нагляду [18, с. 108, 19; с. 88].

Однак, національним кримінальним процесуальним законодавством не розмежовується юридична категорія «процесуальне керівництво» та «прокурорський нагляд».

Окрім цього, деякі дослідники диференціюють повноваження, спрямовані на реалізацію нагляду за додержанням законів під час проведення досудового розслідування, а саме: мати повний доступ до матеріалів, документів та інших відомостей, що стосуються досудового розслідування, доручати слідчому, органу досудового розслідування проведення досудового розслідування, а також проведення у встановлений прокурором строк слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій, інших процесуальних дій або давати вказівки щодо їх проведення; доручати проведення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій відповідним оперативним підрозділам; приймати процесуальні рішення у випадках, передбачених КПК України, у т.ч. продовження строків досудового розслідування за наявності підстав, передбачених КПК України; погоджувати або відмовляти в погодженні клопотань слідчого до слідчого судді про проведення слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій, інших процесуальних дій у випадках, передбачених КПК України [21, с. 278–279].

З прийняттям відповідних змін до Закону України «Про прокуратуру» в більшій мірі ослабили функцію прокурорського нагляду за дотриманням законності, що виражається в праві процесуального керівника мати повний доступ до матеріалів кримінального провадження.

Яскраво виражається функція прокурорського нагляду в положеннях ч. 2 ст. 14 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність», так керівник окружної прокуратури, а також уповноважені його наказом прокурори відповідної окружної прокуратури здійснюють нагляд за додержанням законів під час проведення оперативно-розшукової діяльності в оперативно-розшукових справах, заведених піднаглядними їм територіальними оперативними підрозділами правоохоронних органів [22].

Однак положення вищевказаного нормативно-правового акту відносяться до функціоналу не слідчих підрозділів органу досудового розслідування, а оперативних підрозділів правоохоронних органів.

Метою прокурорського нагляду є не свавільне втручання в діяльність органів досудового розслідування, а безпосередній нагляд за процесуальною діяльністю слідчого органу досудового розслідування з метою встановлення наявності або відсутності порушень чинного національного кримінального проце-

суального законодавства, чинників, які провокують допущення слідчим порушень положень КПК України.

Висновки. Прокурорський нагляд за діяльністю слідчого органу досудового розслідування полягає в: 1) проведенні фактичних перевірок за проведенням гласних або негласних слідчих (розшукових) дій, інших процесуальних дій, у випадках передбачених КПК України; 2) погоджувати або відмовляти у такому погодженні клопотання слідчого органу досудового розслідування до слідчого судді; 3) надавати вказівки в порядку ст. 36 КПК України в конкретному кримінальному провадженні, які є обов'язковими до виконання слідчим органом досудового розслідування та відповідними оперативними підрозділами. Юридична природа вказівок полягає в створенні процесуальним керівником в конкретному кримінальному провадженні певного правового алгоритму процесуальних кроків, які є обов'язкові до виконання слідчим і виконання яких повинно спричинити належну реалізацію завдань та принципів КПК України. Окрім цього, статтею передбачена необхідність доповнення ч. 1 ст. 37 КПК України під наступною редакцією: «прокурор, який здійснюватиме повноваження прокурора у конкретному кримінальному провадженні, визначається керівником відповідного органу прокуратури протягом п'яти календарних днів після внесення відомостей до ЄРДР...». Даний строк зобов'язує керівника та/ або його заступників, належним чином забезпечити умови для проведення необхідних гласних чи негласних слідчих (розшукових) дій в рамках кримінального провадження.

Література:

- Удалова Л. Д. Суд як суб'єкт кримінально-процесуального доказування : монографія / Л. Д. Удалова, В. Я. Корсун. К. : Вид. дім «Скіф», 2012. 168 с.
- Конституція України. *Відомості Верховної ради України (ВВР)*. 1996. № 30. Ст. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 20.09.2022).
- Бегма А. П. Прокурор як суб'єкт кримінально-процесуальної діяльності : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність». К., 2011. С. 21.
- Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 2–3. Ст. 22. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text> (дата звернення 19.09.2022).
- Кучинська О. П. Принципи кримінального провадження в механізмі забезпечення прав його учасників : монографія. К. : Юрінком Інтер, 2013. С. 288.
- Вернидубов В. І. Прокурор у кримінальному судочинстві: деякі проблеми та шляхи їх вирішення / В. І. Вернидубов, В. Т. Малярченко. К. : Юрінком Інтер, 2001. 240 с.
- Сущенко В. М. Інститут процесуального керівництва досудовим розслідуванням у системі органів прокуратури. Проблеми імплементації змін до Конституції України щодо правосуддя та статусу Конституційного Суду України / авт.-уклад. В. Мусіяка. Київ, 2017. С. 134–143.
- Липівський В. В. Поняття та правова природа прокурорського нагляду. *Вісник кримінального судочинства*. 2016. № 3. С. 167–168.
- Маркин В. В., Маркин Д. В. Проблемы прокурорского реагирования по результатам антикоррупционной экспертизы нормативных правовых актов. *Законы России: опыт, анализ, практика*. 2013. № 2. С. 67–70.
- Ломакін А. Напрями кримінально-процесуальної діяльності прокурора району в досудовому провадженні. *Вісник прокуратури*. 2009. № 3. С. 66–72.
- Беседа С. В. Повноваження прокурора згідно проекту КПК України. *Актуальні проблеми реформування кримінально-процесуального законодавства й удосконалення діяльності судових і правоохоронних органів* : матер. міжнар. наук.-практ. конф. (м. Луганськ, 20 квіт. 2012 р.). Луганськ : РВВ ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка, 2012. С. 66–68.
- Шульган І. І. Процесуальне керівництво досудовим розслідуванням як окрема функція органів прокуратури. *Вісник Нац. ун-ту «Львівська політехніка». Дридині науки*. 2016. № 837. С. 516–520.
- Міждисциплінарні наукові дослідження: особливості та тенденції : матеріали міжнародної наукової конференції. Т. 5. 4 грудня, 2020 рік. Чернівці, Україна : МЦНД. С. 24–26.
- Чеканов В. Я. Прокурорский надзор в уголовном судопроизводстве. Саратов, 1972. 178 с.
- Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 12.04.2012 р. № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/4651-17> (дата звернення: 18.09.2022).
- Бабкова В. Проблеми здійснення прокурором наглядових повноважень у формі процесуального керівництва під час проведення досудового розслідування. *Вісн. Нац. акад. прокуратури України*. 2012. № 3. С. 71–73.
- Гловюк І. Процесуальне керівництво прокурора досудовим розслідуванням. Функціональна ідентифікація. *Вісник прокуратури*. 2013. № 12. С. 79–89.
- Толочко О. Правова природа процесуального керівництва прокурором досудовим розслідуванням. *Вісн. Нац. акад. прокуратури України*. 2012 № 2. С. 62–63.
- Гришин Ю. А. О статусе прокурора на стадии досудебного расследования в реформируемом уголовном процессе. *Актуальні проблеми реформування кримінально-процесуального законодавства й удосконалення діяльності судових і правоохоронних органів* : матер. міжнар. наук.-практ. конф. (м. Луганськ, 20 квіт. 2012 р.). Луганськ : РВВ ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка, 2012. С. 98–107.
- Корж В. Новий Кримінальний процесуальний кодекс України: проблеми впровадження в практичну діяльність. *Вісник прокуратури*. 2012. № 10. С. 79–89.
- Маліунц Б. Е. Кримінальне переслідування як функція прокурора на стадії досудового розслідування: проблеми ідентифікації. *Прикарпатський юрид. вісник*. 2014. Вип. 3(6). С. 272–282.
- Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 18.02.1992 р. № 2135-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text> (дата звернення: 17.09.2022).

Koloda A. Prosecutor's supervision as a mechanism for detection, elimination and prevention of procedural errors of the investigator at the stage of pre-trial investigation

Summary. The article is devoted to the disclosure of the legal nature of prosecutorial supervision, as a mechanism for detecting, eliminating and preventing procedural errors of the investigator at the stage of pre-trial investigation at the current stage of the development of law enforcement practice, which is based on the provisions of the current national criminal procedural legislation and the provisions of scientists. On the basis of the research, a scientific proposal is given to amend the current Criminal Procedure Code of Ukraine. It is established that the prosecutor, who is the senior of the group of prosecutors in the framework of criminal proceedings, has the status of the procedural head of the investigative body of the pre-trial investigation and has the right to conduct prosecutorial supervision over the decisions, actions or inaction of the investigator. The features of prosecutorial supervision in this scientific article include: it is conducted from the outside, that is, from a state authority that is not part of the hierarchical vertical of the pretrial investigation body; regulated by the current national criminal procedural legislation; the permissive nature of prosecutorial supervision;

the right to consider complaints by the procedural manager on decisions, actions or inaction of the investigative body of the pre-trial investigation; appears in the provision of instructions in accordance with Art. 36 of the Criminal Code of Ukraine, which are mandatory for the investigator. Prosecutorial supervision, within the framework of this article, should be understood as the activity of the procedural manager in the framework of criminal proceedings, carried out in accordance with the provisions of criminal procedural legislation, based on the decisions, actions and inaction of the investigator, who is authorized in accordance with the procedure established by law to conduct overt or

undercover investigative (search) actions with the aim of implementation of the tasks of the Criminal Procedure Code of Ukraine, which is carried out in order to identify, eliminate and prevent procedural errors of the investigative body of the pre-trial investigation. A natural question arises as to whether the prosecutor's supervision is effective in the context of detection, prevention and elimination of errors of the investigative body of the pre-trial investigation.

Key words: investigator of the pre-trial investigation body, procedural manager of criminal proceedings, prosecutorial supervision, head of the prosecutor's office, subordination and accountability of the investigator to the prosecutor's office.